

- Drop berøringsangsten i familien

Mange landmandsfamilier forsømmer at afstemme deres forventninger til fremtiden efter ejerskifte og pension.

AF FLEMMING ERHARD

45 procent af alle landmænd forventer, at sønnen overtager gården. Men kun 30 procent har spurgt sønnen, om han overhovedet har lyst, fremgår det af en spørgeundersøgelse, som Seges har lavet om ejer- og generationsskifte.

Og sådan ulmer berøringsangst ofte i landmandsfamilier og kan blokere for, at de kom-

mer i gang i tide med at få lagt en exit-strategi til at få fuldført overdragelsen af gården på bedst mulig måde for alle parter, siger specialkonsulent i Seges, Jane Karlskov Bille.

Forældrepar kan også have indbyrdes forventninger til pensionistlivet. Eller der kan være forskellige meninger om, hvilket af børnene, som skal overtage gården. Og om nogen af dem overhovedet vil. Der kan være forventninger, som er skabt, men måske ikke helt holder, nævner specialkonsulenten.

Forringer overdragelse

- Der kan ligge rigtigt meget gemt derneden og nogle bekymringer på det menne-

- Der kan ligge rigtigt meget gemt derneden og nogle bekymringer på det menneskelige plan, som man ikke har fået talt om, siger specialkonsulent i Seges, Jane Karlskov Bille om ejer- og generationsskifter.

skelige plan, som man ikke har fået talt om.

- Hvis man ikke kommer i gang i modningsprocessen, med at få snakket om de her ting, så vil man have en tilbøjelighed til at udskyde processen. Og så får man måske ikke generationsskiftet lavet på det rigtige tidspunkt. Man vil måske så være tilbøjelig til at køre en nedslidningsstrategi, sådan så det bliver noget halvsidt noget, som den unge generation overtager og måske ikke synes er så vanvittigt fedt, siger specialkonsulenten.

Det er derfor vigtigt, at landmandsfamilier tager den slags udtalte følelser op i god tid før ejerskiftet, siger hun.

- Man er mere tilbøjelig til at gå ind i arbejdet med en

exit-strategi, hvis man har fået de her ting arbejdet igennem, og der er klarhed omkring, hvad man vil, og får sat nogle mål for virksomheden. At få afgjort hvad der er fremtiden for virksomheden, hvad skal rives ned og hvad skal bygges af nyt. Og at få den unge generation med indover i et samarbejde om en kontinuerlig udvikling.

Ikke altid problemer

- Det vil også have en gavnlig effekt for hele virksomheden, fordi man så får lavet en udviklingsstrategi. For hvis man ikke ved, hvad man selv vil, så er det svært at afgøre, hvad man vil med sin virksomhed og hvad man forestiller sig for

den, når man ikke længere selv er den, som skal drive den.

Der er ikke et enkeltstående problem, der er særligt fremherskende, når det gælder den slags berøringsangst, siger Jane Karlskov Bille.

- Ligeså snart vi har at gøre med en familie, der har været på en slægtsgård i rigtigt mange år, kan der sagtens ligge nogle familiære ting og mange følelser i det, som godt kan give knuder i maven og ikke er rare at tænke på. Det kan måske være en bekymring for nogle ting, som så viser sig ikke at være noget særligt problem, når man først får taget hul på det.